

KONYHAFAL

Irta Mándy Iván

A vízcsap ottmaradt a falon. Mintha még mindig körülötte lenne a konyha edényekkel, kancsókkal és egy kéz, ahogy feléje nyúl.

Udvar volt körülötte sárgászöld füvel, egyetlen csupasz fallal. Aztán megint udvar. Holt udvar lépett holt udvarba egy lépcső omladékán át. Kicsorbultszélű téglák futottak fölfelé, hogy végülis egy ajtó üres nyílásánál szakadjon meg a sor.

Gyerekek szaladtak be az udvarra. Ketten, kéz a kézben. Aztán elengedték egymást, mintha két oldalról akarnák körülkeríteni a csapot. A pirosmackós lány eltűnt egy gödörben, de csak azért, hogy a következő pillanatban megint fölbukkanjon. A fiú — fülessapkában, buggyos nadrágban — ott állt a csap előtt, belebámult a megfeketedett kagylóba.

— Furcsa — szolt hátra a lánynak —, ez itt maradt.

A lány perdült egyet az udvar közepén, a fiúhoz táncolt. — Itt a konyha. — Kinyújtotta kezét a csap felé. Oly otthonosan, mint aki mindig innen vesz vizet. Meg is kérdezte: — Tegyek föl egy lábassal?

A fiú felnevetett.

— Mit beszélsz? Még hogy egy lábassal!

A lány nem nevetett. Nagyon komolyan, gondterhelten végigsímított a fiú arcán.

— Meg kell borotválkoznod. Így mégse mutatkozhatsz be a többieknek. — Közelhajolt a másikhoz. — Gondold el, mit szólnának.

A fiú széttárta a kezét, körülnézett az üres udvarban.

— De kik...? És kiknek kell bemutatkozni?

A lány egy mozdulattal belesuhintott a levegőbe.

— A lakóknak. Mit gondolsz, ez nem akármilyen ház. — Cipője sarkával vonalat húzott a földön. — A szoba, ez a szoba. Aztán ha belépsz, rendesen töröld le a lábadat. Igazán nem szeretném, ha bepiszkítanád a padlót.

A lány vonalakat, köröket húzott. Vonalakból, körökből nőttek ki a szobák. A levegőbe intett — és ott volt a folyosó rácsa. Első emelet, második, harmadik...

A fiú a vállát vonogatta, aztán végigsímított az állán úgy, mintha a szakállát simogatná. A lány után ment. Az most már egy kavicsal húzott különféle kockákat.

— A háló. A naptárt tedd az ebédlőbe. Ne vágj olyan buta képet! Tudod, hogy tegnap vettem negyvenötös naptárt. Mit szólsz ehhez a kék függönyhöz?

A fiú bólogatott, hogy szép, szép. A hálóból átment az ebédlőbe, majd megint kint volt a konyhában. Sorra nyíltak előtte az ajtók.

— Azt hiszem, most már meleg a víz, hozzáláthatok a borotválkozáshoz. — Így mondta: hozzáláthatok a borotválkozáshoz.

A lány átszolt a hálóból. — Csak el ne csöpögtesd a vizet, ha beviszed a fürdőbe. — Egyik szobából a másikba pörgött. Hol az asztalon igazított valamit, hol az ablakfüggönyön. Bekiáltott a fürdőbe. — Tudod, nem is bánom, hogy földszinten lakunk, a lifttel mindig baj van, aztán a te lábaid...!

A fiú odabent a fürdőben igazán nem tudta, hogy mi van a lábaival, de nem szolt semmit. Borotválkozás után bement az ebédlőbe. A lány ismét végighúzta kezét az arcán.

— Így mégis más. Így mégis emberek közé vihetlek.

Kiléptek az ajtón.

A lány azt mondta: — Jól zárd be. Felül is fordítsd rá a kulcsot.
— Felsőhajtott. — Te mindig olyan könnyelmű vagy.

Ott álltak a lakásuk előtt. A fiú szétterpesztette az ujjait.

— Csak tudnám, miért kell bemutatkozni a lakóknak. Csak ha ezt az egyet megmondanád.

A lány egy megsemmisítő pillantást vetett rá, egy olyan igazi „megsemmisítő” pillantást.

— Mindig történhet valami. Gondold el! Már nem vagyunk fiatalok, aztán ki megy el bevásárolni, ki hoz nekünk valamit, ha nem ismerünk senkit.

— Csakugyan — hümmögött a fiú.

A lány körülnézett az udvaron és a sarokba mutatott.

— Bakosék, öt gyerekkel. Gondold el, öt gyerekkel...!

A fiú is a sarokba nézett, ahol a Bakosék az öt gyerekkel...

A lány úgy gondolta, odamennek először. Igaz, Binderné a harmadikon vérig lesz sértve, tudod, a tanácsos özvegye, de hát az előbb-utóbb úgyis vérig lesz sértve.

— Látod — suttogta a lány és a magasba mutatott.

— Látom — suttogta a fiú.

— Köszönj, — mondta a lány — ott áll a rácsnál. — Ott áll a rácsnál. Egész nap ott áll a rácsnál.

A fiú kicsit behúzta a fejét, ahogy odaköszönt Bindernének.

— Kezétcsókolom.

— Mindjárt megyünk — integetett a lány —, csak előbb még beszélünk Bakosékhoz.

Binderné a harmadikon, mintha meg se látta volna őket. Csak az orra remegett sértődötten, ahogy beszívta a levegőt. — Menjetez Bakosékhoz, ti csak menjetez Bakosékhoz. — Körülbelül ez volt az arcán.

— Kellemtlen nőszemély — suttogta a lány.

— Talán ki is lehetne hagyni — suttogta a fiú.

A lány a fejét rázta.

— Nem, nem... De most már igazán induljunk. Semmi kedvem az udvaron ácsorogni.

Elkezdődött a látogatás. Az első vizit Bakoséknál.

A lány csöngetett.

A csöngetésre Bakos nyitott ajtót.

— Látod — suttogta a lány —, vasútas egyenruhában van.

A fiú bölintott és már köszönt is Bakosnak, aki vasútas egyenruhában volt. Bakos az első pillanatban kissé meglepettnek látszott, de aztán szinte bocsánatkérően elmosolyodott.

— Az új lakók. Hát persze. A feleségem mondta is, hogy bizonyára benéznek hozzánk. Tessék... — A szoba felé mutatott, majd megint azzal a bocsánatkérő mosollyal: — Kicsit szűken vagyunk, de hát tetszik tudni, öt gyerek.

Kicsit szűken voltak. Az ázottképű asszony éppen inget foltozott. A legkisebb gyerek a bölcsőben visított, egy élestekintetű lány ringatta. Bakos Nándi, a legidősebb fiú, a sarokban tanult.

— Mérnök lesz — mondta az anya —, ez az utolsó éve.

A lány megköszönte, hogy helyet kínálták. Miközben leült, egy pillantást vetett Bakos Nándira.

— Mérnök... az nagyon szép. A mi gyerekünk orvos akart lenni, csakhát... — Elakadt.

Gyász ereszkedett a szobára. Bakosné mindjárt felállt és átfogta a lány vállát. A fiú meg azt mondta: — No, no, nyugodj meg már...

A lány fölnézett. — Ne haragudjanak, hogy ezzel kezdem... hogy mindjárt így elrontom a kedvüket.

— Sírja ki magát kedvesem — mondta Bakosné —, egy jó sírás mindig segít.

Teát hoztak be, süteményt. A lány arról beszélt, hogy vajon nem túlságosan zajos-e a környék. — Mert bizony mi már öregecskék vagyunk.

— Az autóbusz itt áll meg a sarkon — mondta Bakos —, de különben csönd van.

Bakos elmondta, mióta van a vasútnál. A vendégek a nyugdíjukról beszéltek.

A végén Bakosék kikísérték őket. Bakosné az ajtóból még azt mondta:

— Ha egy-egy inget meg kéne varrni, nagyon szívesen. Tudja, ennyi gyerek mellett...

— Minden fillér számít — bólogatott a lány. — Beadjuk, ha lesz valami.

— Vizszontlátásra.

— Vizszontlátásra.

Ahogy magukra maradtak az udvaron, a fiú megjegyezte.

— Kedves emberek.

— Az asszony kissé sokat beszél — mondta a lány.

Nem is mertek fölnézni. Tudták, hogy Binderné még mindig ott áll a rácsnál.

— Dehát jöjjenek kedveseim — mondta Binderné —, jöjjenek már.

Elindultak fölfelé, öregesen, szuszogva, mert hát nem nagyon bírták a lépcsőt.

Binderné nem vezette be őket a lakásba. Megállt a konyhaablaknál és azt mondta:

— Bent van az albérlőm. Főz, egész nap égeti a gázt. Éjjel nem zárja el a csapot, folytatja a vizet. Igaz, mindent fölrokk, de akkor is. — Kis szünet után folytatta. — Nem viszem be magukat, kedveseim, mert ha itt van ez az alak, nem érzem magam biztonságban.

— Szörnyű — mondta a lány.

A fiú megkérdezte: — De hát ki ez ?

— Biztosítási ügynök — bólintott Binderné. — Olykor összacsoódti a barátait és ricsajoznak. Már felmondtam neki, de nem megy el. Sőt! Megfenyegetett, hogy kidob... engem! értik? engem, a saját lakásomból!

Binderné elcsuklott, csak az álla remegett. Majd később még azt mondta.

— Tartsunk össze, mi jobb emberek. — Mélységes megvetéssel nézett az udvarra. — Mert a többiek ebben a házban... nem is érdemes róluk beszélni!

— Mit várhatok ezektől! — siránkozott Binderné. — Mit várhat egy szegény özvegy? Ezt a gyilkost (a konyhaablakra bökött) megkértem, mossa meg a hátamat. Mert ugye, én nem tudom megmosni a hátamat. Mit gondol, mi volt a válasz?

Binderné a lányra nézett, a fiúra nézett. Azok hallgattak. Álltak a rácsnál és hallgattak.

— Az arcomba nevetett! — Binderné legyintett. — Itt a négyben lakik egy ujságíró, azt mondják, művelt ember. Becsengetek, kérem, mossa meg a hátamat, rámnéz, és becsukja az ajtót. A művelt ember! — Legyintés, szünet. — Fölmegyek a negyedekre, Kellér Ivánhoz, kérem... á, de minek is folytassam...

Binderné lebámult a mélybe. Majd váratlanul:

— De ha magukat megkérném...

— Igenis — nyögte a fiú.

— Nagyon szívesen — suttogta a lány.

Elbúcsúztak. Ahogy mentek lefelé, a fiú megkérdezte:

— Gondolod, lejön hozzánk, hogy a hátát...?

A lány nem felelt.

Egy hát kísérte őket, egy hát járt végig a házban... talán már lent van a lakásban, beült a kádba és várja, hogy...

Ajtók és ablakok kísérték őket végig az emeleteken. Volt, ahol nem is kellett csöngetni. Rózsika, a postáskisasszony, mintha már régen várta volna őket az ajtó mögött. Alig kezdett el beszélgetni, máris Bindernére esett a szó.

— Kétszer lefürdöttem — mondta Rózsika. — Akkor azt terjesztette rólam, hogy meg akarom ölni. Bele akarom fojtani a kádba, hogy megkaparintsam a pénzét.

— Még ilyet! — szörnyülködött a lány.

Megtudták, hogy Binderné elüldözte az albérlő menyasszonyát. Megtudták, hogy Binderné el akarta magát vetetni az albérlővel. Megtudták, hogy...

— Nem engedjük be Bindernét — mondta a fiú, amikor eljöttek Rózsikától.

Meglátogattak egy agglegényt, aki zongorázott nekik. Meglátogatták az ujságíró, aki mindenféle könyveket mutogatott.

Volt, ahol nem nyitottak ajtót a csengetésre.

— Nem baj — mondta a lány —, nem kell mindenkit ismerni. — Ahogy leérték az udvarra, megfogta a fiú karját. — Látod, zenészek jöttek.

— Látom — bólintott a fiú.

Olyan csavargófélék voltak. Egyik udvarból mennek a másikba és mindenhol ugyanazt a dalt játsszák. Mintha maguk az udvarok adnák tovább a dalt, egyik a másiknak.

— Ketten vannak — mondta a lány —, de csak az egyik játszik. De milyen karvalyképe van...!

— Azért szépen hegedül — bólintott a fiú.

— El tudok képzelni szebbet is — mondta a lány.

A másik férfi nem volt egyéb, mint egy fölfelé fordított kalap, ahogy körbejárta az udvart.

— El tudok képzelni szebbet is — ismételte a lány. — De azért mindenki kint van.

A fiú fölnézett.

Valóban, mindenki kint van a folyosón. Rózsika előre dőlve hallgatta a zenét. Binderné egyetlen sértődött ránc. „Ezt kell hallgatnom, ezt a nyekergést.“ De azért el nem mozdult volna.

Pérez potyogott a kalapba.

A lány megérintette a fiú karját.

— Mit adjunk nekik? Nem hoztunk ki pénzt. Pedig már éppen felénk jön...

A kalap lassan feléjük közeledett. És akkor a lány hirtelen fölragyogott.

— Egy jó pohár hideg víz! Azt hiszem, annak nagyon örülnek majd ebben a melegben.

A fiú is úgy gondolta, hogy az nagyon jó lesz. Aztán majd leültetik őket a konyhában, elbeszélgetnek.

A lány odament a kalap elé. — Kérem, jöjjenek be hozzánk. — Előremment, hogy kinyissa az ajtót.

Bent volt a konyhában, a csap előtt. — Friss víz... nincs annál jobb.

Egy mozdulatot tett, mintha ki akarná nyitni a csapot. De, ahogy azt a vénséges, megrozsdásodott csapot nézte, lehanyatlott a karja.

— Friss víz — motyogta.

A csapot nézte és már nem volt mögötte senki. Eltűntek a zenészek, eltűnt a konyha, a lakás.

— Mi lesz? — mondta mögötte a fiú.

A lány ráhajolt a vízcsap megfeketedett kagylójára, belebámult, mintha a lakókat keresné, akik ott tűntek el a lefolyóban.

— Mi lesz?

A lány még mindig úgy maradt ráborulva a kagylóra. Aztán felemelkedett. Hegyes, gonosz volt az arca, ahogy a fiúra nevetett.

— Mi lesz?

Szétrúgta a konyha vonalát, a lakást. Átugrott a szomszédba, szétrúgta Bakosékat. Fölrohant a téglákon, bekiáltott az üres ajtón.

— Senki! Nincs itt senki!

Egy pillanatig ott állt a magasban, aztán levágtatott. Pörgött, röpködött a porban.

— Senki! Senki!

Megint a csap előtt állt. Elszűkült tekintettel nézte.

— Minek maradtál itt?! Azt mondd meg, minek?

Fölemelt egy kavicsot és hozzávágtá. Aztán elkapta a fiú kezét és kiszaladtak az udvarról.

HÁROM KIS VERS

ŐSZ BATTONYÁN

*Mint éhes kutya
elrohan az úton
az őszi napfény
s felnyalja a ködöt.
Majd jólakottan,
boldog peckesen
tovább vonul.
Farkát csóválja.
Nyomában hullanak
a gyűrött levelek.*

GYERMEKLÁNCFŰ

*Sárga, sárga, sárga, sárga.
Fehér könnyet sir a szára.
Lyuk van rajta kis kerek,
összedugod, összefűzöd
összetűzöd: lánc leszen.
Most a nyakamba veszem.
Usgyi vele ki a rétre,
ki a rétre, rét fűvére!
Körbe, körbe eszterlánc.
Kész a tánc.*

CSALÓDÁS

*Olyan vagy, mint a telefon.
Mikor a szívedet hívom:
foglalt, éppen mással beszél.
S ha csendül, futok, rohanok:
akit hívnak, nem én vagyok.*

Barth Ferenc